

Sygn. akt VII Ka 854/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 października 2019 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie w VII Wydziale Karnym Odwoławczym

w składzie:

Przewodniczący: SSO Dariusz Firkowski

Protokolant: st. sekr. sądowy Katarzyna Filipiak

przy udziale prokuratora Prokuratury Okręgowej w Olsztynie Anny Winogrodzkiej-Miszczak

po rozpoznaniu w dniu 7 października 2019 r.

sprawy **A. P. (1)** ur. (...) w O., syna Z. i D. z domu M.

oskarżonego z art. 13§1 kk w zw. z art. 286§1 kk

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w N. z dnia 3 lipca 2019 r., sygn. akt (...)

I zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że oskarżonego A. P. (1) uniewinnia od popełnienia zarzucanego mu czynu,

II koszty procesu w sprawie ponosi Skarb Państwa.

Sygn. akt VII Ka 854/19

UZASADNIENIE

A. P. (1) został oskarżony o to, że w dniu 26 lutego 2018 roku w N. przy ul. (...), woj. (...), usiłował doprowadzić M. Ł. w celu osiągnięcia korzyści majątkowej do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 185 złotych w ten sposób, że wystosował do wymienionej przedsądowe wezwanie do zapłaty zadośćuczynienia za wyrządzona mu krzywdę polegającą na niepoprawnym paleniu materiałem opałowym lub paleniu śmieciami przez wymienioną, wskazując M. Ł. jako osobę, która doprowadziła do emisji szczypiącego, szkodliwego dymu, dołączając do wezwania zdjęcie jej domu, na którym widoczny jest wydobywający się z komina dym, przy czym w wezwaniu tym wprowadził ją w błąd co do własnej tożsamości jako osoby pokrzywdzonej podając fałszywe nazwisko oraz co do autentyczności zdjęcia, które zostało wykonane w innym terminie, a niżeli miało dojść do ekspozycji szkodliwych dla niego spalin, tym samym w rzeczywistości nie był narażony na negatywne skutki emisji spalin i nie był uprawniony do wystosowania roszczenia z tytułu zadośćuczynienia za wyrządzoną mu krzywdę, czym działał na szkodę wymienionej,

tj. o czyn z art. 13 § 1 kk w zw. z art. 286 § 1 kk;

Sąd Rejonowy w N. wyrokiem z dnia 3 lipca w sprawie sygn. akt (...)

I ustalając, że oskarżony A. P. (1) dopuścił się tego, że w dniu 26 lutego 2018 r. w N. przy ul. (...), woj. (...), usiłował doprowadzić M. Ł. w celu osiągnięcia korzyści majątkowej do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 185 złotych w ten sposób, że wystosował do wymienionej przedsądowe wezwanie do zapłaty zadośćuczynienia za wyrządzona mu krzywdę polegającą na niepoprawnym paleniu materiałem opałowym lub paleniu śmieciami przez wymienioną, wskazując M. Ł. jako osobę, która doprowadziła do emisji szczypiącego, szkodliwego dymu, dołączając

do wezwania zdjęcie jej domu, na którym widoczny jest wydobywający się z komina dym, przy czym w wezwaniu tym wprowadził ją w błąd: co do własnej tożsamości jako osoby pokrzywdzonej podając fałszywe nazwisko oraz co do prawdziwości faktu emisji szczypiącego, szkodliwego dymu i spalin, tym samym w rzeczywistości nie był narażony na negatywne skutki emisji spalin i nie był uprawniony do wystosowania roszczenia z tytułu zadośćuczynienia za wyrządzoną mu krzywdę, czym działał na szkodę wymienionej, przy czym czyn ten stanowił wypadek mniejszej wagi, tj. czynu z art. 13 § 1 kk w zw. z art. 286 § 3 i 1 kk, na podstawie art. 66 § 1 i 2 kk i art. 67 § 1 i 3 kk w zw. z art. 39 pkt 7 kk postępowanie karne przeciwko niemu warunkowo umorzył na okres próby roku i orzekł wobec niego świadczenie pieniężne w wysokości 300 (trzystu) złotych na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej;

Obrońca oskarżonego A. P. (1) wyrok zaskarżył w całości na korzyść oskarżonego i zarzucił mu:

I obrazę przepisów postępowania w postaci art. 17 § 1 pkt 9 kpk w związku z art. 439 § 1 ust. 9 kpk co stanowi bezwzględną przyczynę odwoławczą, poprzez dokonanie w wyroku takiej zmiany opisu czynu, iż w istocie czyn pierwotnie zarzucony oskarżonemu a czyn, za który oskarżony został skazany są innymi czynami ze względu na zupełnie odmienny opis sposobu działania sprawcy, a tym samym w odniesieniu do czynu przypisanego wyrokiem brak jest skargi prokuratora,

II obrazę prawa materialnego, tj. przepisu art. 286 § 1 KK, przez nieuzasadnione zastosowanie tego przepisu a w części jego błędną jego wykładnię i w konsekwencji nieuzasadnione uznanie oskarżonego winnym popełnienia czynu z z art. 286 § 3 w zw. z § 1 KK, w sytuacji, gdy z opisu czynu przypisanego oskarżonemu, nie wynika, że niektóre błędne informacje zawarte w sformułowanym przez oskarżonego „przedsądowym wezwaniu do zapłaty”, stanowiły wprowadzenie pokrzywdzonej w taki błąd, za pomocą którego to błędu, oskarżony chciał pokrzywdzoną (lub kogokolwiek) doprowadzić do niekorzystnego rozporządzenia swoim mieniem, a w konsekwencji czyn oskarżonego nie wyczerpywał znamion wszystkich znamion umożliwiających przypisanie oskarżonemu usiłowania przestępstwa oszustwa z art. 286 § 3 i § 1 KK.

III ewentualnie, naruszenie przepisu procedury w postaci art. 7 kpk w sposób mający wpływ na treść wyroku poprzez:

1/ dowolne, naruszające zasady prawidłowego rozumowania i doświadczenia życiowego ustalenie, iż oskarżony nie był narażony na negatywne skutki emisji spalin z komina budynku przy ul. (...) w N., podczas gdy ze stanowiącą integralną część wezwania do zapłaty zdjęcia przedmiotowego jednoznacznie wynika, że autor zdjęcia (którym był oskarżony) mógł być narażony na wdychanie dymu wydobywającego się z komina pokrzywdzonej, a wiedzą powszechną jest, że wdychanie jakiegokolwiek dymu jest w pewnym stopniu szkodliwe,

2/ dowolne i naruszające zasady prawidłowego rozumowania i doświadczenia życiowego przyjęcie, iż oskarżonemu nie przysługiwało roszczenie z tytułu zadośćuczynienia za wyrządzoną krzywdę w wyniku emisji spalin, podczas gdy osobie, która była narażona na wdychanie dymu może teoretycznie przysługiwać roszczenie o odszkodowanie jeżeli poniosłaby uszczerbek na zdrowiu, a ponadto z całą pewnością oskarżonemu mogło przysługiwać roszczenie z art. 448 kc w związku z naruszeniem jego dobra osobistego jakim jest zdrowie,

3/ dowolne i naruszające zasady prawidłowego rozumowania i doświadczenia życiowego uznanie, iż wystosowanie wezwania w którym wzywający żąda spełnienia nieistniejącego roszczenia jest usiłowaniem wprowadzenia w błąd w rozumieniu art. 286 kk podczas gdy w okolicznościach niniejszej sprawy dopiero wprowadzeniem w błąd było by np. załączenie do takiego wezwania sfalszowanych wyników badań dymu z komina pokrzywdzonej, lub sfalszowanych wyników badań zdrowia mających świadczyć o uszczerbku na zdrowiu,

4/ dowolne, naruszające zasady prawidłowego rozumowania i doświadczenia życiowego ustalenie, iż okoliczność podania fałszywej tożsamości jest istotna, w okolicznościach niniejszej sprawy, z punktu widzenia decyzji o rozporządzeniu mieniem, podczas gdy w okolicznościach niniejszej sprawy podanie nazwiska P. zamiast P. nie miało

znaczenia bowiem pokrzywdzona nie znała ani Ł. P. (1) ani Ł. P. (2) więc tożsamość osoby kierującej wezwaniem nie była istotna dla podjęcia przez adresata wezwania decyzji odnośnie rozporządzenia mieniem.

IV obrazę przepisów postępowania mogącą mieć wpływ na treść wyroku w postaci art. 410 kpk oraz art. 7 kpk, poprzez dowolne i nieuwzględniające całokształtu materiału dowodowego przyjęcie, iż oskarżony działał z zamiarem doprowadzenia do niekorzystnego rozporządzenia mieniem przez pokrzywdzoną podczas gdy z całokształtu okoliczności sprawy wynika, iż działanie oskarżonego było nakierunkowane nie na osiągnięcie korzyści majątkowej a jedynie na ukazaniu adresatom wezwania do zapłaty, że nieprawidłowe palenie w piecu może powodować u osób trzecich szkodę na zdrowiu, która to szkoda może powodować roszczenia finansowe, w ten sposób chcąc uświadomić mieszkańcom budynku przy ul. (...) w N., iż palenie śmieciami lub niepoprawne palenie jest szkodliwe dla zdrowia i może mieć swoje konsekwencje finansowe.

V obrazę przepisów postępowania mogącą mieć wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 7 KPK przez: wyprowadzenie dowolnego wniosku, z faktu powołania w sformułowanym przez oskarżonego przedsądowym wezwaniu do zapłaty wśród podstaw prawnych przepisu art. 144 KC jakoby oskarżony usiłował wprowadzić w błąd ofiary „poprzez pokazanie siebie, jako osoby trwale, po sąsiedzku narażonej na rzekome zatrucie jego organizmu” , gdyby „pokrzywdzona z mężem zagłębili się w zamieszczone w piśmie przepisy”, podczas gdy przepis art. 144 KC nakłada na właścicieli nieruchomości obowiązek powstrzymywania się „od działań, które by zakłócały korzystanie z nieruchomości sąsiednich ponad przeciętną miarę, wynikającą ze społeczno-gospodarczego przeznaczenia nieruchomości i stosunków miejscowych”, zaś oczywistym jest, że droga publiczna, na której przebywał oskarżony również jest „nieruchomością sąsiednią” w rozumieniu art. 144 KC i nie stanowi samodzielnej podstawy roszczenia o odszkodowanie lub zadośćuczynienie za immisję, o czym szerzej w uzasadnieniu apelacji - a zatem fakt powołania w piśmie oskarżonego tego przepisu, jako jednej z podstaw roszczeń zgłoszonych w wezwaniu, zwłaszcza gdyby adresaci, jak wskazuje Sąd „zagłębili się” w te przepisy, nie uzasadniałyby domniemania, że autorem wezwania jest ich sąsiad, co uzasadniałoby domniemanie trwałego narażenia na szkodzącą zdrowiu emisję dymu z komina ich domu, a ponadto sprzeczne z zasadami doświadczenia życiowego byłoby przyjęcie, że mieszkańcy domu przy ul. (...) w N. nie znają nazwisk swoich najbliższych sąsiadów;

VI naruszenie przepisów postępowania w sposób mający wpływ na treść wyroku w postaci art. 7 kpk w związku z art. 174 kpk w zw. z art. 148 § 1 ust. 2 kpk i art. 150 § 1 kpk, poprzez dowolne przyjęcie aby wobec kogokolwiek oskarżony podejmował działania mogące doprowadzić do niekorzystnego rozporządzenia mieniem poprzez wprowadzenie w błąd, w sytuacji gdy, żadna z przesłuchanych osób tak nie zeznała do protokołu, bowiem dokument znajdujący się w aktach sprawy na karcie 4 i następne nie stanowi protokołu bowiem protokół ten zawiera oświadczeni innej osoby, niż wynika z treści protokołu, ewentualnie nie zawiera podpisu osoby której zeznania zawiera protokół, przez co nie może być traktowany jako protokół w rozumieniu art. 174 kpk..

VII dokonanie błędnych ustaleń faktycznych w zakresie w jakim Sąd I instancji uznał, iż oskarżony wskazał M. Ł. jako osobę, która doprowadziła do emisji szczypiącego, szkodliwego dymu, podczas gdy z wezwania do zapłaty sporządzonego przez oskarżonego wynika jedynie, że osoba do której kierował wezwanie jest osoba/y zamieszkująca/e pod adresem (...) 5 w N., które niepoprawnie paliły w piecu lub paliły w piecu śmieciami, a ponadto sama M. Ł. nigdy nie wskazywała aby czuła się pokrzywdzoną w tej sprawie lub aby ktokolwiek usiłował wprowadzić ją w błąd czy oszukać.

W nawiązaniu do powyższego skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od zarzucanego mu czynu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja zasługuje na uwzględnienie w takim zakresie w jakim podniesione w niej okoliczności nakazywały zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego od popełnienia zarzucanego mu czynu.

Na wstępie podnieść należy, że jeśli chodzi o zarzut z pkt I apelacji to nie jest on zasadny. W ocenie Sądu Okręgowego, co do zasady, dopuszczalna była modyfikacja opisu czynu przypisanego w stosunku do czynu zarzucanego, przy czym kwestia ta nie miała wpływu na ostateczny wynik rozstrzygnięcia w sprawie. Dokonana przez Sąd I instancji zmiana nie dotyczyła istotnych znamion czynu zabronionego i tym samym nie sposób przyjąć aby mogło w tym wypadku dojść do wyjścia poza granice oskarżenia.

Powyższe jednakże nie decydowało o uznaniu barku odpowiedzialności A. P. za zarzucany mu czyn z art.286§1 kk. Trafnie bowiem podnosił skarżący, że aby zaistniała taka odpowiedzialność musi istnieć związek przyczynowy pomiędzy niekorzystnym rozporządzeniem mieniem przez pokrzywdzoną a wprowadzeniem jej w błąd, który jest środkiem do spowodowania rozporządzenia mieniem przez ofiarę. Faktycznie oskarżony wezwał pokrzywdzoną do zadośćuczynienia spornemu roszczeniu cywilnoprawnemu oraz przy tym podał kilka nieprawdziwych informacji, które jednakże nie były istotne dla ewentualnego przyjęcia zawinienia A. P.. Ponadto podkreślenia wymaga, co zasadnie wyartykułowano w apelacji, że „Oskarżony nie mógł wprowadzić w błąd właścicieli domu przy ul. (...) w N. co do faktu emitowania z ich komina szczypiącego, szkodliwego dymu poprzez samo twierdzenie o tym. Ponieważ tylko właściciele tego domu wiedzą czym palą w piecu, a więc wiedzą (a przynajmniej powinni wiedzieć), czy stosowany przez nich opał wywołuje szkodliwą dla zdrowia emisję oraz czy palą w sposób prawidłowy. Wezwanie do zapłaty kierowane przez oskarżonego nie zawierało powołania się na elementy fałszujące rzeczywistość np. fałszywe badania dymu z komina czy fałszywe badania lekarskie mające dokumentować stan zdrowia” – k. 176. A. P. kierując roszczenie jak na k.6 nie dysponował dowodami co do składu chemicznego dymu wydobywającego się z komina budynku położonego w N. przy ul. (...), a jedynie opierał się na reakcji własnego organizmu. Jednakże wezwanie o wykonanie roszczenia cywilnoprawnego opartego na nieudowodnionych podstawach faktycznych nie może być co do zasady uznane za działanie mającym na celu wprowadzenie w błąd po to aby doprowadzić do niekorzystnego rozporządzenia mieniem albowiem wzywający sam może pozostawać w błędnym przekonaniu o zasadności swojego roszczenia. W tym miejscu zgodzić się należy i z tym stwierdzeniem skarżącego, że wezwanie do zapłaty nie było kierowane bezpośrednio do M. Ł. ale do osoby lub osób, które dokonały emisji dymu uwidocznionego na przedmiotowym zdjęciu.

Nie sposób zatem podzielić stanowiska Sądu I instancji wyrażonego w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, że skoro oskarżonemu nie przysługiwało roszczenie wskazane w wezwaniu do zapłaty to tym samym popełnił on przestępstwo oszustwa. Tymczasem przedmiotowe wezwanie do zapłaty faktycznie nie mogło wprowadzić przeciętnie rozsądnej osoby w błąd co do istnienia roszczenia albowiem koniecznym byłoby również np. załączenie do niego nierzetelnych wyników badań dymu jaki wydobywał się z przedmiotowego komina albo sfałszowanych badań lekarskich mających potwierdzać uszczerbek na zdrowiu. Podkreślić także należy, że podanie przez oskarżonego nieprawdziwego nazwiska w istocie nie mogłoby mieć wpływu na decyzję adresata w zakresie skierowanego do niego wezwania przy czym nie budzi wątpliwości, że pokrzywdzona nie znała nazwiska oskarżonego.

Podzielić należało także i ten zarzut obrońcy oskarżonego, że skierowanie wezwania do zapłaty o charakterze cywilnoprawnym w sytuacji gdy nie posiada się jeszcze dowodów na istnienie podstaw takiego roszczenia nie jest postępowaniem nielegalnym a ponadto nie bez znaczenia jest to, że celem działania A. P. było przede wszystkim uświadomienie jej oraz innych osób, które palą w piecach niewłaściwym materiałem lub w niewłaściwy sposób, że jest to działanie naganne oraz, że narusza to jego dobra osobistego w postaci zdrowia. To przecież oskarżony wykonał zdjęcie dymu wydobywającego się z komina budynku, w którym między innymi zamieszkuje pokrzywdzona i był narażony chociażby w niewielkim stopniu na wdychanie tego dymu.

W konsekwencji przyjąć należało, że zachowanie oskarżonego nie stanowiło wprowadzenia pokrzywdzonej w błąd, za pomocą którego chciał on doprowadzić ją do niekorzystnego rozporządzenia swoim mieniem co w konsekwencji wskazuje, że ani zarzucany ani przypisany A. P. czyn nie wyczerpywał koniecznych znamion usiłowania przestępstwa oszustwa z art. 286§1i3 kk.

Mając powyższe na uwadze zmieniono zaskarżony wyrok w ten sposób, że oskarżonego A. P. (1) uniewinniono od popełnienia zarzucanego mu czynu- art.437§2kpk, art.438pkt1-3 kpk.

Na podstawie art.632pkt 2 kpk koszty procesu w sprawie ponosi Skarb Państwa.